

Kriseberedskap

Bedre beredskap ved hjelp av samhandling
mellom kommuner, skadesanering- og
sikkerhetsbransjen

Innhold

INNLEDNING OG SAMMENDRAG	3
BAKGRUNN OG MÅLSETNING	3
OPPBYGGING DOKUMENTET	4
KRAV TIL BEDRIFTER SOM SKAL DELTA I BEREDSKAPSARBEIDET	4
REGIONALT OG KOMMUNALT ANSVAR FOR BEREDSKAP	5
DEL I: LOVER OG FORSKRIFTER	7
KOMMUNENE ER UNDERLAGT FØLGENDE LOVER OG FORSKRIFTER AKTUELLE I FORHOLD TIL BEREDSKAP:	7
SIKKERHETSSELSKAPENE ER UNDERLAGT FØLGENDE LOVER OG FORSKRIFTER AKTUELLE I FORHOLD TIL BEREDSKAP: LOV OM VAKTVIRKSOMHET	7
ANNET RELEVANT LOVVERK	7
DEL II. RESSURSER OG TJENESTER FRA ULIKE AKTØRER	8
FORSIKRINGSSSELSKAPER GENERELT	8
NORSK NATURSKADEPOOL	8
STATENS NATURSKADEFOND	9
SIKKERHETSBRANSJEN– TJENESTER OG RESSURSER	9
SKADESANERINGSBRANSJEN – TJENESTER OG RESSURSER	10
TAKSTMANNAPPARATET	11
DEL III: OFFENTLIGE ANSKAFFELSER I KRISESITUASJONER	12
RAMMEAVTALER OG MER EFFEKTIV BEREDSKAP	12
BEREDSKAPSRAMMEAVTALER OG INNHOLD	12
KORT OM ANSKAFFELSESGELVERKET OG HASTEANSKAFFELSER	12
ANSKAFFELSER	13
DEL IV: REGELVERKET OM INFORMASJONSBEHANDLING	14
DEL V: OVERSIKT OVER BEREDSKAPSKOMPETANSE OG RESSURSER	15
KOMPETANSE OG KAPASITETER I BRANSJENE KAN TILBY I KOMMUNENES BEREDSKAPSARBEID	15
SÆRSKILTE BEREDSKAPSKAPASITETER	16
SENTRALE OPPGAVER SOM SKADESANERINGSBRANSJEN KAN BISTÅ MED I TILLEGG ETTER ALLE TYPER HENDELSER:	17
STØTTEDOKUMENTER	17
REFERANSER	17
REVISJON	18

Innledning og sammendrag

FØRSTEHJELP: Vektene deltok aktivt i hjelpearbeidet under terroraksjonen mot regjeringkvartalet 22. juli 2011 (Foto: BERIT ROALD/Scanpix)

Bakgrunn og målsetning

Krisesituasjoner som brann eller flom har i økende grad skapt behov for samarbeid mellom kommuner, skadesanerings- og sikkerhetsbransjen. Under håndtering av kriser vil det ofte oppstå en rekke utfordringer knyttet til prioriteringer av ressursinnsats fra de aktuelle bransjene. Viktige punkter er varsling, kommandostruktur og rekvisisjoner. Det gjøres prioriteringer som får stor samfunnsøkonomisk betydning. Imidlertid har det aldri vært utarbeidet noen form for anbefalinger om hvordan samarbeidet kan og bør organiseres mellom de aktuelle bransjene og den enkelte kommune.

Dette dokumentet søker å rette på dette, og er ment som et underlag som bedrifter og kommuner kan støtte seg til i forbindelse med planlegging av beredskap. Dokumentet er blitt til etter initiativ fra NHO Service høsten 2015 og er utarbeidet i samarbeid med skadesanerings- og sikkerhetsbransjen, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og Norsk Naturskadepool.

Målet med dokumentet er å bidra til en mer enhetlig form, økt kvalitet, beredskap, ressursutnyttelse og ikke minst bedre samfunnsmessig og samfunnsøkonomisk innretning av de samlede ressurser. Det er videre ment som et hjelpemiddel for å avklare og konkretisere samarbeidsarenaer mellom private og offentlige aktører, og søker å gi nyttige innspill til den enkelte kommunes beredskapsplanlegging.

Dokumentet gjennomgår overordnede spørsmål knyttet til lovverk, samhandlingsformer møteplasser

og informasjonsdeling. Dette er særlig rettet mot ansvarlige ledere i kommuner og næringslivet.

Prosedyrer og rutiner knyttet til praktiske problemstillinger for operative enheter beskrives, samt anbefalinger og innspill for øvelser, ledelse, rekvisisjoner og bransjenes mulige involvering i kommunenes beredskapsplanlegging.

Målgruppen er beredskapskoordinatorer, virksomhets- og beredskapsledelse i de enkelte kommuner, samt ledere i de enkelte bransjer og operative enheter.

Oppbygging dokumentet

Dokumentet starter med de generelle og overordnede spørsmål om ansvar, oppgaver, samarbeidsformer, møteplasser og informasjonsutveksling. Videre følger de områder hvor det er naturlig med dialog mellom de ulike aktørene og kommunens beredskapsledelse ved utarbeidelse/ revisjon av kommunens beredskapsplanlegging.

Dokumentet redegjør deretter for forutsetninger og krav til offentlige innkjøp i krisesituasjoner.

Dokumentet er ikke uttømmende og gir ikke svar på alle typer hendelser og spørsmål. Man har valgt å fokusere på fremgangsmåter som bransjene mener er hensiktsmessige i den løpende kommunale beredskap og i krisesituasjoner.

Det forutsettes at leseren har grunnleggende juridiske kunnskaper om offentlige innkjøp. De nærmere vilkårene for disse er derfor bare stikkordsmessig beskrevet.

Det gis anbefalinger både til private og offentlig aktører for å sikre at de som skal benytte dokumentet oppfyller eventuelle lovmessige og praktiske krav.

Krav til bedrifter som skal delta i beredskapsarbeidet

Kravene for deltakelse er følgende:

- Sikkerhetselskap må være godkjent og oppfylle de kravene som myndighetene stiller i Lov om vaktvirksomhet (LOV) og tilhørende Forskrift om vaktvirksomhet.
- Selskapene må ha godkjente rutiner for mottak, bruk og sletting av sensitiv informasjon.
- Selskapene må ha et kontaktpunkt (telefon/mail) som ved varsling vil kunne respondere 24/7/365, eller innen avtalt tid.
- Selskapene må kunne stille personer med beslutningsmyndighet til rådighet i forbindelse med utarbeidelse av beredskapsplaner i de kommuner man har avtaler med.

Selskapene bør kartlegge, identifisere og analysere utfordringene de ønsker å drøfte med kommunen.

Regionalt og kommunalt ansvar for beredskap

Samfunnet blir stadig mer komplekst, med økende avhengighet på tvers av sektorer. Det gir et stort behov for samarbeid på tvers av ansvarsområder i beredskapsarbeid og ved krisehåndtering.

Kommunene danner det lokale fundamentet i den nasjonale beredskapen og har ansvar for ivaretagelse av befolkningens sikkerhet og trygghet. Kommunen har ansvar for å sikre god oversikt over potensielle farer som kan ramme innbyggere og ressurser. Det medfører krav til forebyggende samfunnssikkerhetsarbeid, og krav om tilstrekkelig beredskap og krisehåndteringsevne. Dette er forankret i lov om kommunal beredskapsplikt, og gjennom sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven).

(Foto: Colourbox.com)

Innen flere kommunale ansvarsområder er det egne krav og forventninger til samfunnssikkerhet og beredskap. Dette gjelder blant annet innenfor områdene:

- Brann og redning
- Helse og sosial beredskap
- Akutt forurensning
- Smittevern
- Drikkevann (der kommunen er vannverkseier)
- Planlegging og arealforvaltning
- Alvorlige hendelser/beredskap i skoler og barnehager

Den kommunale beredskapsplikten erstatter ikke kommunens øvrige ansvar innen samfunnssikkerhet og beredskap, men utfyller beredskapspliktene som er gitt i annet regelverk. Beredskapsplikten bidrar til at kommunene må å se beredskapsarbeidet i sammenheng og planlegge ut fra dette. Den pålegger kommunen selv å ta ansvar for et systematisk, kontinuerlig og kvalitetsmessig godt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, samt å vurdere behovet for eventuelle særskilte beredskapsforberedelser.

I kommunenes beredskapsarbeid er risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) et virkemiddel for å avdekke hvilken risiko som kommunene er utsatt for. Dette gjelder både naturgitte og menneskeskapt risiko.

Alvorlighetsgraden og sannsynligheten for at hendelser kan oppstå er med på å avgjøre behovet for de tiltak som skal settes inn. Kommunen er pliktig til å ha en beredskapsplan for å håndtere eventuelle hendelser som kan oppstå og planen skal øves jevnlig.

I henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt er kommunen videre pålagt å påse at relevante offentlige og private aktører inviteres med i arbeidet med utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalyse for kommunen. Kommunene er også pålagt å utarbeide en ressursoversikt. Den skal inneholde opplysninger om hvilke ressurser kommunen selv har til rådighet og hvilke som er

tilgjengelige hos andre aktører ved uønskede hendelser. Kommunen bør, der det er formålstjenlig og som et ledd i beredskapsplanleggingen, inngå avtaler med relevante aktører om bistand under kriser.

Fylkesmannen er regjeringens og statens øverste representant i fylket. I henhold til *Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard* av 18. april 2008 skal Fylkesmannen samordne samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i fylket, samt ivareta en rolle som pådriver og veileder i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Fylkesmannen er i første rekke et bindeledd mellom sentrale og lokale myndigheter, men har også en selvstendig rolle ovenfor kommunene innen samfunnssikkerhet og beredskap som inkluderer blant annet veiledning, tilsyn og øvelser, samt at fylkesmannen har ansvar for å sikre en samordnet regional håndtering ved store hendelser.

Vekterer fra Nokas og Skan-kontroll imponerte med hvor raskt de møtte etter at Bymiljøetaten kalte dem ut til hovedstadens store beredskapsøvelse

(Foto: Even Rise)

BEREDSKAPSRÅD

Som et ledd i arbeidet med å sikre god samordning og koordinering av beredskapsarbeidet har mange kommuner og fylkesmannsembetene opprettet beredskapsråd. Beredskapsrådene består av sentrale beredskapsaktører på lokalt og regionalt nivå. Rådene er et forum for gjensidig informasjonsutveksling og samarbeid om både forebyggende beredskapsarbeid og krisehåndtering.

Kommunene og fylkene står fritt til selv å velge hvilke aktører som skal inngå i rådene. Flere fylkesmannsembeter har en representant fra NHO som en del av beredskapsrådet. Representanten skal være en representant for næringslivet i fylket og bidra med relevant informasjon, kunnskap og kompetanse om næringslivet som beredskapsaktører.

Skadesanerings- og sikkerhetsbransjen har betydelige ressurser og kapasitet som myndighetene kan ha nytte av under kriser og katastrofer. Der det i den kommunale og regionale beredskapsplanleggingen avdekkes behov for bistand fra det private, bør omfang av behov for støtte og bistand beskrives, og avtaler inngås. Avtaler om bistand til krisehåndteringen bør legges inn i beredskapsplaner. Det bør også øves jevnlig for å sikre best mulig samhandling.

Del I: Lover og forskrifter

Kommunene er underlagt følgende lover og forskrifter aktuelle i forhold til beredskap:

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (Sivilbeskyttelsesloven):

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2010-06-25-45>

Forskrift om kommunal beredskapsplikt:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-08-22-894>

Plan- og bygningsloven:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

Forurensningsloven:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-03-13-6>

Brann- og eksplosjonsvernloven:

[https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-14-20?q=brann og eksplosjonsvern](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-14-20?q=brann%20og%20eksplosjonsvern)

Sikkerhetselskapene er underlagt følgende lover og forskrifter aktuelle i forhold til beredskap:

Lov om vaktvirksomhet

Lov om vaktvirksomhet regulerer sikkerhetsbransjen og vil også være gjeldende i forbindelse med denne type beredskap og samarbeid. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2001-01-05-1>

Annet relevant lovverk

Instruks for fylkesmannens og Sysselmanen på Svalbards arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering:

<https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2015-06-19-703>

Sikkerhetsloven:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-03-20-10>

Forskrift om informasjonsikkerhet (NSM):

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2001-07-01-744>

Arbeidsmiljøloven:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62>

Naturskadeloven:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1994-03-25-7>

Naturskadeforsikringsloven:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-16-70>

Del II. Ressurser og tjenester fra ulike aktører

Forsikringselskaper generelt

Har det skjedd en skade er det sikredes plikt å melde fra om dette til det forsikringselskapet hvor den skadde tingen eller bygningen er forsikret. Denne plikten fremkommer av Forsikringsavtaleloven (FAL).

Forsikringselskapet bør varsles så tidlig som mulig fordi:

- Forsikringselskapet kan med sin erfaringsbakgrunn sette inn nødvendige tiltak for å begrense skadeomfanget.
- Undersøkelser kan være nødvendig med hensyn til at selskapet skal få muligheten til å ta forholdsregler, gjøre undersøkelser mv., blant annet om det foreligger dekningsmessig skade og beregning av skadens størrelse.
- Skadens omfang og årsak lettere stadfestes.

De fleste bygninger og maskiner er forsikret. Den vanligste forsikringsløsningen både på privat- og næringsmarkedet er brann- og kombinert forsikring som dekker flere typer skader, for eksempel brann, tyveri, vann og naturskade.

Alle norske forsikringselskaper er normalt medlem av Finans Norge.

Se: <https://www.finansnorge.no/>

Norsk Naturskadepool

Alle norske forsikringselskaper er ved Lov om naturskadeforsikring pålagt å tegne naturskadeforsikring på alle ting det er naturlig å brannforsikre. Naturskadeforsikring er obligatorisk og dekker skader som direkte skyldes storm, flom, stormflo, jordskjelv, skred), jfr. Lov om naturskadeforsikring.

Det som er omfattet er bygninger som næringsbygg, villaer, fritidsboliger, landbruksbygninger, hageanlegg/tomt inntil 5 dekar, uthus og lignende.

Campingvogn, motorvogn, biltilhenger, fly, skip og småbåt og ting i disse, omfattes ikke av naturskadeforsikringen, men vil være dekket over kaskoforsikringen. Denne oppstillingen er ikke fullstendig, men ment som eksempler.

Det er det enkelte selskap, som er forsikringsgiver og utsteder forsikringsavtale, som foretar skadeoppgjør og har direkte kontakt med kundene.

Det er ikke uvanlig at forsikringselskapene utvider dekningen utover den lovbestemte naturskadeforsikringen, men erstatningen etter en slik utvidelse må selskapene selv bære.

Norsk Naturskadepool administrerer utlikningen av naturskadeerstatningene mellom selskapene. Dette betyr at selskapene selv gjør opp «egne» naturskader i henhold til egne naturskadevilkår. Deretter rapporterer de utbetalingen til Norsk Naturskadepool, som hver måned foretar avregning og kvartalsvis faktureres selskapene etter sin markedsandel. Selskapene kan avregne mot poolen i samsvar med de avregningsvilkår som til enhver tid gjelder.

Naturskadeforsikringsordningen omfatter objekter som det er naturlig å brannforsikre. En annen ordning er Statens naturskadefond som administreres av Landbruksdirektoratet. Statens naturskadefond dekker naturskade på objekter som det ikke er anledning til å brannforsikre.

Egenandel for naturskader omfattet av forsikring er fastsatt ved offentlig forskrift og er derfor lik i alle selskaper. Den er p.t. kr 8000,- (med virkning fra 1.april 2005).

Norsk Naturskadepool kan inviteres til å delta, dersom det er ønskelig for kommunene at Norsk Naturskadepool deltar på folkemøter etter større naturskadehendelser.

Naturskadeforsikringsordningen i Norge administreres av Norsk Naturskadepool som kan kontaktes per telefon 23284200 eller epost: pool@finansnorge.no.

Statens Naturskadefond

Ved søknad om dekning fra Statens naturskadefond for skader på eiendom eller gjenstander som ikke kan dekkes ved en alminnelig forsikringsordning, må det meldes fra til lensmannen, utenfor lensmannsdistrikt til namsfogden eller politi med sivilrettslige oppgaver. *Denne ordningen gjelder kun frem til 1.1.2017. Etter det trer en ny/endret lov ikraft som avskaffer lennsmannsskjønn.*

Meldingen må sendes innen 3 måneder etter skadetidspunktet. Denne fristen tolkes strengt. Hvis det er blitt meldt fra til forsikringsselskapet eller til en statlig eller kommunal etat, kan fondet likevel akseptere meldingen.

Grenseganger mot andre aktører/dekninger:

Ihht. Lov om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven) § 1 «Statens naturskadefond har til oppgave å yte erstatning for naturskader i de tilfeller hvor det ikke er adgang til å forsikret seg mot skader ved en alminnelig forsikring»

For mer informasjon og lovverk:

Statens Naturskadepool:

www.naturskade.no

Landbruksdirektoratets informasjon om naturskadeerstatning:

<https://www.slf.dep.no/no/erstatning/naturskade/om-naturskadeerstatning>

Naturskadeerstatningsloven:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2014-08-15-59>

Sikkerhetsbransjen– tjenester og ressurser

Det var 256 godkjente sikkerhetsselskaper med over 10.000 ansatte i Norge i 2014. De to største selskapene står for 80 % av markedet og er medlemmer i NHO Service. Bransjen arbeider for private og offentlige virksomheter, har døgnberedskap og kort mobiliseringstid, 24/7/365. Kommuner kjøper ulike tjenester fra sikkerhetsbransjen. Det viktigste er alarmsystemer, alarmovervåking, stasjonært vakthold og mobilt inspeksjonsvakthold av egen bygningsmasse. Viktig er også risikoanalyse for den enkelte kommune som dekker forebygging av først og fremst brann, hærverk og innbrudd. Bransjen har den senere tid fått økt kompetanse innen «Brann og redning»,

men dette tjenesteområdet har fortsatt et relativt beskjedent omfang. Eksempler er at bransjen tar seg av Brann og Redning på Bodø Lufthavn og har ansvar for Industrivern på en del store industriområder som for eksempel Herøya og Statoil Kårstø.

(Foto: Norsk Hydro)

HERØYA

Herøya er ei halvøy i Porsgrunn kommune i Telemark. Halvøya ligger mellom Frierfjorden i vest og Gunnekleivfjorden i øst. På Herøya ligger det en stor industripark hvor blant annet Yara har fabrikker. Fullgjødselproduksjonen på Herøya startet i 1929.

Oppdatert informasjon om medlemsbedriftene finnes på: <http://www.nhoservice.no/>

Dokumenter som anbefales benyttet ved inngåelse av samarbeidsavtale finnes her:

<https://www.standard.no/no/Nettbutikk/produktkatalogen/Produktpresentasjon/?ProductID=330004>

Bransjen besitter i tillegg til personell, store ressurser blant annet innen sperremidler, transportmidler av ulike typer, flomvern, kommunikasjonsutstyr og mobile vaktrom.

Skadesaneringsbransjen – tjenester og ressurser

Skadesaneringsbransjen i Norge, er i hovedsak organisert gjennom NHO Service. Bedriftene her har ca. 2.100 ansatte. Bransjen har personell og utstyr til håndtering av materielle skader på bygninger, maskiner, skip, løsøre, varelager mm. Bransjens medarbeidere har også trening i og erfaring med å håndtere kriser og personer som har opplevd skader / kriser.

Bransjen kjennetegnes også ved at det er døgnberedskap og kort mobiliseringstid 24/7/365

Bransjen besitter i tillegg til personell, store ressurser blant annet innen: Avfukter, pumper, vannsugere, transportmidler av ulike typer og generatorer.

Aktørene i skadesaneringsbransjen har lokale og nasjonale samarbeidspartnere. Dette er maskinentreprenører, transportører, elektrikere, rørleggere, malere, murere mm. Leverandørene er prekvalifiserte for samarbeid med skadesaneringsbransjen. De har rutiner for samarbeidet og følger de HMS-standarder som er påkrevd. Det er etablerte avtaler som regulerer de økonomiske betingelsene for arbeidet.

Oppdatert informasjon om medlemsbedriftene finnes på: <http://www.nhoservice.no/>

Dokument som anbefales benyttet ved inngåelse av samarbeidsavtale finnes her:

[Standardavtale skadesanering](#)

Takstmannsapparatet

Skadelidte skal umiddelbart etter registrert skade ta kontakt med sitt forsikringselskap. Selskapet vurderer da om det er behov for en takstkonsulent eller bistand fra en representant fra skadesaneringsbransjen.

Takstkonsulenter, som besiktiger naturskader, er spesielt opplært til å besiktige slike skader. Opplæringen skjer gjennom et samarbeid med Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon (NITO) og Norges Takseringsforbund (NTF) på oppdrag for Norsk Naturskadepoolen og Landbruksdirektoratet.

Aktuelle linker:

<http://www.finntakst.no/>

<http://www.ntf.no/>

Del III: Offentlige anskaffelser i krisesituasjoner

Rammeavtaler og mer effektiv beredskap

Krisesituasjoner stiller store krav til responstid og effektivitet. Når tiden er knapp risikerer man at innkjøp av varer og tjenester blir på sitt mest kostbare og kanskje minst effektive. Kommuner og offentlige myndigheter bør derfor vurdere om det bør opprettes stående rammeavtaler på utvalgte områder som kan iverksettes ved behov.

Beredskapsrammeavtaler og innhold

I krisesituasjoner kan samfunnsstrukturer, man tar for gitt, være berørt eller satt ut av spill. Ulike scenarier bør derfor drøftes, når innholdet i en rammeavtale skal fastlegges. Det kan ta tid å etablere en god rammeavtale., Det er derfor viktig at arbeidet starter så raskt som mulig.

Forberedelser: Når krisescenariene er klare, bør man invitere leverandørmiljøer, forsikringsselskap og andre med spisskompetanse med på råd.

En avtale bør blant annet inneholde:

- Rolleavklaring/ gjensidige forventninger
- Trenings- eller øvelsesplan
- Hvordan informasjon skal utveksles, også når vanlig kommunikasjon ikke fungerer
- Varsling
- Organisering og møtested (Face time-Skype)
- Beslutningsgrunnlag og myndighet (Spørretre – hvem skal varsles ved hvilken hendelse og hvordan?)
- Liasoner (Kontaktpunkt som de benytter direkte) Faste telefonnumre.

Utkast beredskapsavtale skadesanering:

<http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=6321&categoryID=210>

Utkast beredskapsavtale sikkerhet:

<http://www.nhoservice.no/article.php?articleID=6322&categoryID=460>

Kort om anskaffelsesregelverket og hasteanskaffelser

Ved krise eller andre sikkerhetssituasjoner vil det være behov for anskaffelser.

- Ved kjøp (og leie) av varer, tjenester eller bygg og arbeider, påligger det offentlige myndigheter å vurdere om dette omfattes av anskaffelsesregelverket.

Offentlige myndigheter er som hovedregel forpliktet til å ha konkurranse om kontraktene og følge særskilte fremgangsmåter ved anskaffelser med potensiell kontraktsverdi fra 500.000 kr (eks. mva.).

Reglene har frister for hvor lang tid kontrakten skal være kunngjort, men ved hastesituasjoner kan det åpnes for direkte anskaffelser eller anskaffelser etter svært korte frister.

- Offentlige myndigheter som **rekvirerer** i kraft av annen lovgivning, foretar ikke et kjøp eller leieforhold. Rekvisisjon kan omfatte av en tredjepersons eiendom eller løsøre, som i mange

tilfeller utløser kompensasjon til eieren. Her er de respektive rekvisisjonsreglene som fastlegger de fremgangsmåtene som må følges.

Anskaffelser

Dersom man står i en situasjon hvor liv og helse er truet, har anskaffelsesreglene fritak for kravet om konkurranse. Men hvis man har tid til å gjennomføre konkurranse, (på korte tidsfrister), skal man gjøre dette. Regler om dette er i forskrift om offentlige anskaffelser §2-1.

Forskrift om offentlige anskaffelser har også unntak for tilfeller som er omfattet av forskrift vedtatt ved kgl.res. 4. oktober 2013 nr. 1185 om forsvars- og sikkerhetsanskaffelser § 1-3. Da skal denne følges om mulig. Tilsvarende er det unntak for anskaffelser knyttet til internasjonale forsvarsavtaler og organisasjoner, samt flere EØS-stater, jf anskaffelsesforskriften § 1-3 (3).

Del IV: Regelverket om informasjonsbehandling

Ved utarbeidelse av rammeavtalen som f. eks. kan omhandle evakuering av funksjonshemmede, barn og eldre, må man huske å ivareta regelverket rundt personvernloven og sensitive personopplysninger. Her er det streng regulering og krav til at man utarbeider databehandleravtaler. Veileder for utarbeidelse av databehandleravtale finnes på Datatilsynets hjemmeside. Se her: <https://www.datatilsynet.no/Sikkerhet-internkontroll/Databehandleravtale/>

Del V: Oversikt over beredskapskompetanse og ressurser

Både skadesanerings- og sikkerhetsbransjen har kapasitet som kan dekke et ressursbehov når en hendelse inntreffer. Personellet har ulik kompetanse og vil kunne bidra etter behov ved at bransjene involveres i beredskapsplanverket.

Bransjene tilbyr lokalkunnskap, kompetanse og kapasitet i alle landets fylker, de fleste byer og i større tettsteder. Dette er ressurser som gir best nytte ved å knyttes til allerede etablert kommunal samhandlingen.

I mange beredskapssituasjoner ser vi ofte at aktørene og deres ressurser enten ikke vet om hverandre eller at de ikke finner hverandre. Det å ha tilgang på personell som kan observere, analysere og aksjonere/rapportere vil være essensielt under de fleste beredskapshendelser. Det å involvere bransjene kan være med å bidra til en ekstra kapasitet når hendelser inntreffer.

Bransjene er avhengig av det vanlige sivile tele- og datanettet for intern og ekstern kommunikasjon. Ved hendelser, der dette ikke er tilgjengelig, vil det være svært vanskelig å få til et godt samarbeid uten at det på forhånd er avtalt rutiner / prosedyrer for hvordan dette skal gjøres. Dette kan oppnås både ved at partene møtes og utveksler informasjon og ved at representanter for bransjen inviteres inn i de fora som er ansvarlig for planlegging av lokal beredskap (f.eks. kommunale beredskapsråd), og når det skal gjennomføres beredskapsøvelser.

Det forutsettes derfor at rutiner for rekvirering er nedfelt i planverk og at kapasiteten blir øvet på lik linje med øvrige kapasiteter der det er inngått avtale om dette.

Når det etableres en avtale mellom kommunen og aktører i sikkerhetsbransjen vil både avtaleverk og prosedyrer bli etablert og regulere den videre innsatsen.

Kompetanse og kapasiteter i bransjene kan tilby i kommunenes beredskapsarbeid

Forebyggende	I hendelse	Etter hendelse
<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none">• Være ressurs i beredskapsråd• Bistå med vakthold, sperringer osv• Bistå med råd og kommunikasjon for forebygging av skader til allmennheten• Bistå med vurdering av skadepotensial og omfang basert på type hendelse• Bistå med vurdering av nødvendig utstyr og kompetanse• Kvalitetssikre rutiner og varslingsplaner• Bistå med personell og utstyr til ulike oppgaver eksempelvis transport ved evakuering, desinfisering mm	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bistå med sperring av områder/veier og trafikkdirigering etc.• Kan bistå med overvåkning og kontroll gjennom manuelle og tekniske tiltak• Sikring av skadested.• Bistå med mannskap og utstyr• Metodikk for å sikre verdier og begrense skadeomfang• Observatør og figuranter i øvelser• Bistå med personell og utstyr til ulike oppgaver eksempelvis transport ved evakuering, desinfisering mm, spesielt:<ul style="list-style-type: none">○ Informasjon○ Dirigering○ Kjøregulering	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bistå med å sikre gjenværende verdier mot f.eks. tyveri og hæverk.• Bidra ved evaluering av øvelser, komme med innspill til forbedringer

Særskilte beredskapskapasiteter

Type hendelse	Før hendelse	I hendelse	Etter hendelse
Brann, eksplosjon	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ha løsninger for både permanent og midlertidig teknisk og manuell sikring mot brann. ○ Ha beredskapspersonell og brannvernledere ○ Bistå med råd og kommunikasjon for forebygging av skader til allmennheten ○ Bistå med vurdering av nødvendig utstyr og kompetanse ○ Kvalitetssikre rutiner og varslingsplaner 	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bistå med å sikre skadestedet/ objektet. ○ Bistå med mannskap og utstyr ○ Bistå med metodikk for å sikre verdier og begrense skadeomfang 	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bistå med å sikre gjenværende verdier mot f.eks. tyveri og hæverk. ○ Bistå med å evaluere og komme med innspill til forbedringer
Tilsiktede uønskede hendelser, f.eks terrorisme, organisert kriminalitet mm	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bistå med økt tilstedeværelse, observasjon, ○ Bistå med evakuering av mennesker ○ Bistå myndighetene med informasjon, varslings, ○ Bistå med forebygging gjennom synlig tilstedeværelse, ○ Bistå med vakthold gjennom manuelle og tekniske sikringstiltak. 	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bistå med å hindre at personell får tilgang til skadestedet ○ Bistå med å etablere forsvarlig sikkerhetsavstand til skadestedet. ○ Bistå med evakuering av mennesker ○ Bistå med førstehjelp, ○ Bistå med registrering av skadde ○ Bistå med å sikre pårørende senter, mm. ○ Bistå med tekniske og/eller manuelle kontroller som faste og mobile alarmsystemer, ○ Bistå med mobile itv løsninger og/eller stasjonært og /eller mobilt vakthold. 	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bistå med å sikre gjenværende verdier mot f.eks. tyveri og hæverk. ○ Bistå med å evaluere og komme med innspill til forbedringer
Utslipp av giftige og miljøskadelige stoffer, herunder olje- og forurensingsskader	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Utfører manuell eller teknisk overvåking av kritiske prosesser/ventiler mv for å forhindre uhellsutslipp. Som regel basert på virksomhetens/problemeiers spesifikke risikoanalyse. 	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bistå skadestedsledelsen med å håndtere lenser, pumper mv, etablere sonesikring av nærområdet og redusere allmenhetens tilgang til forurenset område. ○ Bidra med mannskap og utstyr ○ Metodikk for å sikre verdier og begrense skadeomfang 	<p>Bransjene kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bistå eier av objekt/eiendom med å sikre utstyr som benyttes i skadebegrensning mot f.eks. tyveri og hæverk. ○ Evaluere og komme med innspill til forbedringer

Sentrale oppgaver som skadesaneringsbransjen kan bistå med i tillegg etter alle typer hendelser:

- Reparasjon av bygninger, bygningsdeler, installasjoner, hageanlegg mm
- Reparasjon og oppbevaring av løssøre, varelager, maskiner mm
- Bidra i oppfølgingsmøter og evaluering av fremtidige konsekvenser og langsiktige virkninger med tiltak.
 - Kartlegging og rapportering av skadeomfang.
 - Avfukting av skadde bygningsdeler
 - Inneklimakontroll for å forhindre følgeskader på bygningsdeler og innbo / varelager som ikke er direkte berørt av skaden, inkl. oppvarming, avfukting, ventilasjon.
 - Rengjøring av bygninger og løssøre
 - Kartlegge og utbedre lokale oljelekkasjer / skader.
- Kartlegge, rapportere og miljøsanere helseskadelige og miljøskadelige materialer som for eksempel asbest, PCB og Ftalater, (brukes som mykgjørere i plast (primært PVC)).

Støttedokumenter

Beredskapsplikten pålegger kommunen å arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap, og understreker samtidig kommunens viktige rolle som samordner og pådriver i dette arbeidet. Grunnlaget for godt arbeid med samfunnssikkerhet er kunnskap om risiko og sårbarhet. Utarbeidelse av helhetlig ROS skal gi en slik oversikt. Analysen skal videre danne grunnlaget for kommunens målrettede arbeid med å redusere risiko- og sårbarhet – gjennom forebyggende arbeid, styrket beredskap og bedre evne til krisehåndtering. DSB har utarbeidet en rekke veiledere til støtte for kommunenes beredskapsarbeid.

- [Veiledning til forskrift om kommunal beredskapsplikt \(pdf\)](#) (2012)
- [Veileder for helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen](#) (2014)
- [Analyseskjema - Helhetlig ROS \(utfyllbar PDF\)](#) (2015)
- [Samfunnssikkerhet i plan- og bygningsloven](#) (2011)

For mer informasjon og veiledning se www.dsb.no

Referanser

Dokumentet er forankret hos Næringsutvalget for sikkerhetsbransjen ved fagsjef Runar Karlsen i NHO Service. I skadesaneringsbransjen er det forankret hos nettverket for skadesaneringsbedrifter og fagsjef Lasse K. Tenden. Arbeidsgruppen har bestått av fagsjef Runar Karlsen (NHO Service), fagsjef Lasse K. Tenden (NHO Service), John Erik Strømstad (Securitas), Bjørge Fredheim (Nokas), Sindre Ulvestad (Polygon), Rolf Atle Seloter (Recover), Hilde Bøhn (DSB) og Norsk Naturskadepool v/ Synnøve Folkvord.

Revisjon

Dokumentet revideres ved behov, dog minimum hver 2 år. NHO Service er "eier " av dokumentet mens bidragsyttere til dokumentet (eks. DSB, Finans Norge og KS) skal konsulteres i forbindelse med revisjoner.